

Коротюк З.М., методист, в.о.завідувача навчально-методичного центру психологічної служби і соціальної роботи, Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти

ЗДОРОВ'Я – НАЙБІЛЬШЕ БАГАТСТВО ЛЮДИНИ Й НАЦІЇ

Найголовніший скарб людини - здоров'я. Наше життя залежить від нього. При зустрічі ми запитуємо один одного про здоров'я і бажаємо його один одному: воно воістину є головною умовою людського щастя.

Здоров'я - одне з головних джерел повноцінного життя, щастя радості, успіху. Воно є не лише особистим надбанням людини, але й суспільним багатством, одним із найважливіших показників добробуту народу. Німецький вчений М.Петтенкофер писав: «Ми часто чинимо, як марнотратний спадкоємець багатих батьків, не знаючи справжньої ціни здоров'ю, отриманому у спадок. Ми витрачаємо його без ошадливості, не піклуючись про майбутнє». Справедливими є слова: «Гроші втратив – нічого не втратив, час втратив – багато втратив, здоров'я втратив – все втратив». Здоров'я – це не тільки відсутність хвороб або фізіологічних дефектів, а стан повного фізичного, психічного та соціального благополуччя.

Погіршення здоров'я населення сьогодні стало загальнодержавною проблемою. Цей факт пов'язують із цілою низкою об'єктивних причин таких як: зниження матеріального добробуту значної частини населення, погіршення екологічної ситуації, недосконалість інфраструктури охорони здоров'я, збільшення навчального навантаження учнівської молоді, відсутність сформованої системи культури здоров'я в суспільстві.

«Оттавська хартія промоції (подальшого поліпшення) здоров'я», в якій підкреслюється, що «хороше здоров'я є головним ресурсом для соціального та економічного розвитку як суспільства в цілому, так і окремої особистості і є найважливішим критерієм якості життя [7]. Сьогодні уже не секрет, що стан здоров'я українців і загальна демографічна ситуація в країні представляє серйозну національну загрозу. Якщо така ситуація не зміниться, то виживання України опиниться під питанням. Безперечно, здоров'я є загальним індикатором демографічного, соціально-економічного добробуту населення та національного багатства. Соціально-економічні зміни останніх років не могли не позначитись на здоров'ї населення, причому призвели до його погіршення. Рівень здоров'я виступає одним з вирішальних чинників у визначенні здатності індивіда та нації до праці, оскільки саме вона має ефективно вирішувати питання економічного, політичного, соціального та духовного розвитку.

Успішність людини багато в чому залежить від її здоров'я, уміння продуктивно вибудовувати міжособистісні комунікації, володіти специфікою ділового спілкування, методиками налагодження контактів, мовною культурою, етикетом, осмислювати свою діяльність.

Проте не можна не відзначити все зростаючий останнім часом інтерес до здорового способу життя. Рано чи пізно починаєш замислюватися, що спосіб життя, який зараз ведеш, не кращим чином позначається на здоров'ї. Найчастіше людина починає замислюватися про свій спосіб життя і здоров'я, коли виникає якась проблема, з'являється хвороба чи нездужання. Турбота про своє здоров'я не має бути проблемою, турбота про своє здоров'я повинна бути способом життя. Здоровим способом життя!

В останні роки проблема здорового способу життя стала однією з найактуальніших проблем існування як особистості, так і суспільства в цілому. Ця проблема обговорюється в наукових колах, фахівці-практики намагаються вирішити її, тим самим збагачуючи науку про здоровий спосіб життя новими методами збереження і зміцнення здоров'я [1; 2; 3]. Проблеми здоров'я і здорового способу життя учнівської молоді та умови їх оптимізації стали предметом дослідження філософів, медиків, психологів, педагогів. Численні свідчення науковців доводять цінність народного досвіду виховання попередніх поколінь, надійність і перевіреність часом методів, прийомів, засобів впливу на особистість. Тому особливо актуальним в наш час стало відродження педагогічного досвіду попередніх поколінь, традицій, звичаїв, в основі яких закладена головна мета виховання українського народу у плані формування та розвитку фізично загартованих, сильних, стійких представників української нації [4].

Родина, школа, лікарі, соціальні інститути, ЗМІ повинні змінити свою філософію щодо здоров'я людини, об'єднати зусилля в пропаганді здорового способу життя. Здоров'я нації повинно стати пріоритетом держави.

Список використаних джерел

1. Бутрім В.Л. Казка вчить. Збірник нестандартних дидактичних матеріалів з основних дисциплін. 1-4 класи [Текст] / В.Л. Бутрім. – Харків : Вид. групи «Основа», 2006. – 123 с.
2. Воропай О. Звичаї нашого народу [Текст] / О. Воропай. – К. : Оберіг, 1991. – 440 с.
3. Бібік Н.М. Основи здоров'я. Підручник для 3 класу [Текст] / Н.М. Бібік, Т.Є. Бойченко, Н.С. Коваль, О.І. Манюк. – К. : Навчальна книга, 2003. – 111с.
4. Бойченко Т. Як виростити дитину здоровою: Посібник для батьків учнів молодшого шкільного віку [Текст] / Т. Бойченко, Н. Колотій, А. Царенко, Ю.Жеребицький, Д. Голі, Р. Луцюк. – К. : Прем'єр-Медіа, 2001. – 204 с.
5. Володарська М.О. Основи здоров'я. Робочий зошит. 3 клас [Текст] / М.О. Володарська. – Харків : Лета, 2007. – 68 с.
6. Володарська М.О. Усі уроки з курсу «Основи здоров'я». 1-4 класи. –2- ге. вид. [Текст] / М.О. Володарська. – Харків: Вид. група «Основа», 2011. – 490 с.
7. Максименко Т.М. Цільовий посадовий профіль як інструмент адаптації управлінського персоналу підприємств до результуючої діяльності в ринковому середовищі // Теоретико-методологічні проблеми удосконалення психологічної підготовки менеджерів: Сб. науч. тр./Прил. к журн. «Персонал».-2000.-№3.С.23.
8. Народні ігри. Для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку [Текст] / Упоряд. Ю.Є.Бардакова. – Харків : Вид. група «Основа», 2007. – 209 с. 8. Система виховання у початковій школі (за Національною програмою виховання учнів 1-12 класів МОН України) / Упоряд. А.В.Лихва. – Харків : Вид. Група «Основа», 2010. – 482 с.

9. Скуратівський В.Т. Вінець [Текст] / В.Т. Скуратівський. – К. : УСГА, 1994. – 240 с. М.

Лопатка Г.Ф., к.біол.н., доцент кафедри змісту і методик навчальних предметів,
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти

ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я – ОДНА З ПРІОРИТЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

***Анотація.** У пропонованій статті розглядається збереження здоров'я як домінуючий аспект освітньої діяльності навчального закладу. Акцентовується увага на збереженні і зміцненні здоров'я – як невід'ємній складовій національного майбутнього України.*

***Ключові слова:** здоров'я, компетентність, пріоритетна компетентність.*

Постановка проблеми. Однією з наскрізних стратегій розвитку сучасної школи є збереження здоров'я й забезпечення безпеки особистості через освіту. Відомий педагог В.О. Сухомлинський у своїх навчально-методичних доробках підкреслював: «Я не боюся ще і ще раз повторити: турбота про здоров'я – це найважливіша праця вихователя. Від життєрадісності, бадьорості дітей залежить їхнє духовне життя, світогляд, розумовий розвиток, міцність знань, віра в свої сили» [8, с. 103].

Дбати про своє здоров'я – обов'язок кожної людини. Разом з тим, учні, через набуті знання в процесі навчання, повинні вміти застосовувати їх в реальних життєвих умовах на практиці.

Як відомо, здоров'я дитини – це стан її повного фізичного, душевного та соціального благополуччя. Саме тому питання збереження та зміцнення здоров'я дитини належить до стратегічних завдань суспільства.

Здоров'я населення є найвищою цінністю суспільного та соціально-економічного розвитку будь-якої країни. Проблема збереження здоров'я наших учнів була і залишається актуальною, оскільки на сьогодні все менше залишається дітей, які навчаються і закінчують школу здоровими [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблема збереження здоров'я людини та здоров'я школяра розглядається в роботах багатьох учених-педагогів сучасності: Т. Бойченко, Ю. Бойчук, М. Гончаренко, О. Іонова, О. Савченко, С. Страшко та інших. Збереження здоров'я учнів початкової школи досліджували: Воленко О.Н., Апанасенко Г.Л., Вільчковський Е.С., Горащук В.П., Дубогай О.Д., Лапаєнко С.В., Оржеховська В.М., Свириденко С.О. та інші.

Збереження і зміцнення здоров'я все більше привертає увагу науковців, предметом дослідження яких є різноманітні її аспекти: формування цінностей